23/06/2024

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Κυριακής της Πεντηκοστής

/ Ορθόδοξες Προβολές

Κυριακή της Πεντηκοστής, Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Ιω. ζ’ 37-52, η’ 12 (23-06-2024)

Πρωτότυπο Κείμενο

Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς Ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξεν λέγων, Ἐάν τις διψᾷ ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. Τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος ὃ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύσαντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τούτων ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης·ἄλλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· οἱ δὲ ἔλεγον, Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται;οὐχ ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυίδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαυίδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι΄ αὐτόν. Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ΄ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ΄ αὐτὸν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται

πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος. Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν. Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν τὸ πρότερον, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν΄Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ΄ αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ; ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγείρεται. Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων, Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ΄ ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

Νεοελληνική Απόδοση

Την τελευταία μέρα της γιορτής, την πιο λαμπρή, στάθηκε ο Ιησούς μπροστά στο πλήθος και φώναξε: «Όποιος διψάει, να ‘ρθει σ’ εμένα και να πιει. Μέσα από εκείνον που πιστεύει σ’ εμένα, καθώς λέει η Γραφή, ποτάμια ζωντανό νερό θα τρέξουν». Αυτό το είπε ο Ιησούς εννοώντας το Πνεύμα που θα έπαιρναν όσοι θα πίστευαν σ’ αυτόν. Γιατί τότε ακόμα δεν είχαν το Άγιο Πνεύμα, επειδή ο Ιησούς δεν είχε ακόμα δοξαστεί με την ανάσταση. Πολλοί άνθρωποι από το πλήθος, που άκουσαν αυτά τα λόγια, έλεγαν: «Αυτός είναι πραγματικά ο προφήτης που περιμένουμε». Άλλοι έλεγαν: «Αυτός είναι ο Μεσσίας». Ενώ άλλοι έλεγαν: «Ο Μεσσίας θα ΄ρθει από τη Γαλιλαία; Η Γραφή δεν είπε πως ο Μεσσίας θα προέρχεται από τους απογόνους του Δαβίδ και θα γεννηθεί στη Βηθλεέμ, χωριό καταγωγής του Δαβίδ»; Το πλήθος λοιπόν διχάστηκε εξαιτίας του. Μερικοί απ’ αυτούς ήθελαν να τον πιάσουν, κανείς όμως δεν άπλωσε χέρι πάνω του. Γύρισαν, λοιπόν, πίσω οι φρουροί στους αρχιερείς και στους Φαρισαίους, κι αυτοί τους ρώτησαν: «Γιατί δεν τον φέρατε;» Οι φρουροί απάντησαν: «Ποτέ δε μίλησε άνθρωπος όπως αυτός». Τους ξαναρώτησαν τότε οι Φαρισαίοι: «Μήπως παρασυρθήκατε κι εσείς; Πίστεψε σ’ αυτόν κανένα μέλος του συνεδρίου ή κανείς από τους Φαρισαίους; Πιστεύει μόνο αυτός ο όχλος, που δεν ξέρουν το νόμο του Μωϋσή και γι’ αυτό είναι καταραμένοι». Τότε ο Νικόδημος, που ήταν ένας απ’ αυτούς, εκείνος που είχε πάει στον Ιησού νύχτα λίγο καιρό πριν, τους ρώτησε: «Μήπως μπορούμε σύμφωνα με το νόμο μας να καταδικάσουμε έναν άνθρωπο, αν πρώτα δεν τον ακούσουμε και δε μάθουμε τι έκανε»; Και αυτοί του είπαν: «Μήπως κατάγεσαι κι εσύ από τη Γαλιλαία; Μελέτησε τις Γραφές και θα δεις πως κανένας προφήτης δεν είναι να ‘ρθει από τη Γαλιλαία». Και έφυγαν καθένας για το σπίτι του. Τότε ο Ιησούς τους μίλησε πάλι και τους είπε: «Εγώ είμαι το φως του κόσμου• εκείνος που με ακολουθεί δε θα πλανιέται μέσα στο σκοτάδι, αλλά θα έχει το φως που φέρνει στη

ζωή».

Σχολιασμός

Μια από τις μεγαλύτερες Ιουδαϊκές εορτές ήταν η εορτή της Σκηνοπηγίας. Με την εορτή αυτή οι Ιουδαίοι δόξαζαν το Θεό για τη θαυμαστή διάσωσή τους με τη θαυματουργική ανάβλυση νερού από την πέτρα με τη ράβδο του Μωϋσή. Μπορούμε να καταλάβουμε ότι ο Κύριος κατά την ομιλία Του, στη σημερινή ευαγγελική περικοπή αποκάλυψε τη μεγάλη αλήθεια ότι το θαύμα της ανάβλυσης του νερού από την πέτρα στην έρημο για να ξεδιψάσει ο λαός, δεν προερχόταν από τη φύση της πέτρας, ούτε από τη δύναμη του Μωϋσή, αλλά ήταν ενέργεια του Άσαρκου Λόγου. Ο Κύριος την τελευταία ημέρα αυτής της εορτής, βρισκόταν στα Ιεροσόλυμα και αναφερόμενος στο θαυματουργικό αυτό γεγονός, έκραξε λέγοντας : «εάν τις διψά, ερχέσθω προς με και πινέτω. Ο πιστεύων εις εμέ, καθώς είπεν η γραφή, ποταμοί εκ της κοιλίας αυτού ρεύσουσιν ύδατος ζώντος». Όπως το σώμα νιώθει δίψα και ζητά νερό για να ξεδιψάσει, έτσι και η ψυχή νιώθει την πνευματική δίψα και ο Κύριος στη σημερινή ευαγγελική περικοπή μας καλεί να πάμε κοντά του για να ικανοποιήσουμε τη δίψα αυτή. Όποιος αισθάνεται πόθο και δίψα πνευματική, ας έρχεται σε μένα και ας πίνει. Μέσα από εκείνον που θα πιστέψει σ’ εμένα, λέει ο Κύριος, θα τρέξουν ποτάμια ζωντανό νερό. Το νερό εδώ που αναφέρει ο Ιησούς Χριστός είναι το Άγιο Πνεύμα, το οποίο μετά την Πεντηκοστή θα έπαιρναν όχι μόνο οι Απόστολοι αλλά και όλοι όσοι θα πίστευαν σ’ Αυτόν.

Παρόλο που ο Ευαγγελιστής Ιωάννης δεν αναφέρεται ιστορικά στο γεγονός της Πεντηκοστής εν τούτοις με τις σχετικές αναφορές του στο Άγιο Βάπτισμα και στα λόγια του Ιησού Χριστού «λάβετε Πνεύμα Άγιον» (Ιω. 20,22) αντικαθιστά την ιστορικότητα της διηγήσεως της Πεντηκοστής από τους άλλους Ευαγγελιστές και έτσι έχουμε θεολογία της Πεντηκοστής και όχι ιστορική αναφορά.

Το νερό είναι ένα από τα πρώτα σύμβολα που χρησιμοποιεί η Αγία Γραφή. Το νερό συμβολίζει τη ζωογόνο δύναμη, με την οποία ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο, «η δε γη ην αόρατος και ακατασκεύαστος, και σκότος επάνω της αβύσσου, και πνεύμα Θεού επεφέρετο επάνω του ύδατος» (Γεν. 1,2). Ο «ποταμός» που μετατρέπει τη γη σε ολάνθιστο περιβόλι είναι το σύμβολο του Αγίου Πνεύματος που ζωογονεί τον κόσμο και τους ανθρώπους. Έξω από τον παράδεισο, η γη είναι έρημη, άγονη και άνυδρη. Επίσης έχουμε το γεγονός του Κατακλυσμού που δεν είχε χαραχτήρα καταστροφικό απέναντι στον άνθρωπο και στη δημιουργία Του, αλλά απέναντι στην αμαρτία. Έχουμε την παρουσία της περιστεράς που έρχεται να επιβεβαιώσει την καταλλαγή μεταξύ Θεού και ανθρώπου και με όλη τη δημιουργία. Όλα αυτά τα γεγονότα της Παλαιάς Διαθήκης αποτελούν προτυπώσεις της Καινής Διαθήκης και

του Βαπτίσματος, αφού η κιβωτός συμβολίζει την Εκκλησία. Μπορούσε ο Θεός να σώσει το Νώε και την οικογένειά του χωρίς να του πει να κατασκευάσει την κιβωτό αλλά εδώ βλέπουμε την υπακοή και την πίστη του Νώε στην εντολή του Θεού. «Πίστει χρηματισθείς Νώε περί των μηδέπω βλεπόμενων, ευλαβηθείς κατεσκεύασε κιβωτόν εις σωτηρίαν του οίκου αυτού, δι' ης κατέκρινε τον κόσμον, και της κατά πίστιν δικαιοσύνης εγένετο κληρονόμος (Εβρ. 11,7).

Ο συμβολισμός του νερού βρίσκει την απόλυτη έκφρασή του στο άγιο Βάπτισμα. Ο βαπτιστής Ιωάννης βάπτιζε τους ανθρώπους στα νερά του Ιορδάνη, οδηγώντας τους με τον τρόπο αυτό σε μετάνοια: «εγώ μεν βαπτίζω υμάς εν ύδατι εις μετάνοιαν» (Ματθ. 3,11). Το άγιο Βάπτισμα πραγματοποιεί τον καθαρισμό όχι του σώματος αλλά της ψυχής, της όλης ψυχοσωματικής υπάρξεως του ανθρώπου. Αναγεννάται ο άνθρωπος μέσα από το Βάπτισμα. «Εάν μη τις γεννηθή εξ ύδατος και Πνεύματος, ου δύναται εισελθείν εις την βασιλείαν του Θεού» (Ιω. 3, 6-7). Εάν κανείς δε γεννηθεί από το νερό κι από το Πνεύμα, δεν μπορεί να μπει στη βασιλεία του Θεού. Όχι μόνο με νερό και όχι μόνο με Πνεύμα αλλά και με τα δύο μαζί. Ο ιερός Αυγουστίνος όπως και άλλοι πατέρες της Εκκλησίας ονομάζουν το βάπτισμα «μυστήριον αναγέννησης». Η «αναγέννηση» λοιπόν γίνεται με το νερό και το Άγιο Πνεύμα. Ο Μ. Αθανάσιος αναφέρει πως ο βαπτιζόμενος «τον μεν παλαιόν (άνθρωπον) απεκδύεται, ανακαινίζεται δε άνωθεν, γεννηθείς τη του Πνεύματος χάριτι» (Προς Θεραπ. Επιστ. Δ', 13). Στην Ακολουθία του βαπτίσματος ακούμε «Υπέρ του αγιασθήναι το ύδωρ τούτο, τη επιφοιτήσει και δυνάμει και ενεργεία του Αγίου Πνεύματος…», ή ακόμα, «Ο λύτρωσιν αμαρτιών, δια του Αγίου Βαπτίσματος τω δούλω σου δωρησάμενος, και ζωήν αναγεννήσεως αυτώ χαρισάμενος», και «Ο δια της κολυμβήθρας την ουράνιον έλλαμψιν τοις βαπτιζομένοις παρέχων ο αναγεννήσας τον δούλον σου τον νεοφώτιστον δ' ύδατος και πνεύματος».

Ένα άλλο πολύ σημαντικό γεγονός που δίνει συμβολική έννοια στο «ύδωρ το ζων», παραπέμποντας και πάλι στο Άγιο Πνεύμα είναι ο διάλογος του Ιησού Χριστού με τη Σαμαρείτιδα γυναίκα, όταν ο Κύριος της είπε: «πας ο πίνων εκ του ύδατος τούτου διψήσει πάλιν• ος δ' αν πίη εκ του ύδατος ου εγώ δώσω αυτώ, ου μη διψήση εις τον αιώνα, αλλά το ύδωρ ο δώσω αυτώ, γενήσεται εν αυτώ πηγή ύδατος αλλομένου εις ζωήν αιώνιον». Η πηγή του «ζώντος ύδατος» θα δοθεί στους ανθρώπους κατά την Πεντηκοστή και είναι το Άγιο Πνεύμα. Έχουμε μεταφορά και πάλι από το υλικό νερό στο «ύδωρ το ζων», αλλά η Σαμαρείτιδα δεν μπορεί να κατανοήσει τη διαφορά και τη βαθύτητα των λόγων του Κυρίου, γι' αυτό συνεχίζει εξηγώντας της ότι δεν εννοεί τη σωματική δίψα αλλά την πνευματική δίψα, η οποία θα ικανοποιηθεί μόνο με το «ύδωρ το ζων», το οποίο επρόκειτο να λάβει η ανθρωπότητα κατά την Πεντηκοστή. Εδώ μπορούμε να αναφέρουμε και την προφητεία του προφήτη Ιωήλ η οποία εκπληρώνεται κατά τη μέρα της

Πεντηκοστής: «εκχέω από του Πνεύματος μου επί πάσαν σάρκα»(Ιωήλ, 3,1). Θα δοθεί το Άγιο Πνεύμα σε όλους τους ανθρώπους κατά την ημέρα της Πεντηκοστής.

Άλλα δύο σημεία που βλέπουμε την αγιαστική ενέργεια του νερού, με εντολή του Κυρίου, είναι στο θαύμα της θεραπείας του Παραλύτου και της θεραπείας του Τυφλού. Έχουμε την κολυμβήθρα της Βηθεσδά της οποίας τα νερά θεράπευαν κάθε αρρώστια στον πρώτο που θα προλάβαινε να μπει μέσα στην κολυμβήθρα μετά που ο άγγελος τάραζε τα νερά, αλλά ο Κύριος ήρθε για να αλλάξει αυτό το γεγονός και να θεραπεύονται όλοι οι άνθρωποι, όχι μόνο ο πρώτος αλλά και ο τελευταίος. Επίσης στη θεραπεία του Τυφλού έχουμε τη δημιουργία πηλού από τον Κύριο και κατόπιν του είπε να ξεπλύνει τα μάτια του στην κολυμβήθρα του Σιλωάμ και αμέσως θεραπεύτηκε. «Έπτυσε χαμαί και εποιήσεν πηλόν εκ του πτύσματος και επέχρισε τον πηλόν επί τους οφθαλμούς του τυφλού «απήλθεν ουν και ενίψατο, και ήλθε βλέπων». (Ιω. 9,6-7). Με εντολή του Ιησού Χριστού το νερό και πάλι έχει θεραπευτική δράση.

Μετά από όλες τις αναφορές στο νερό, στον κατακλυσμό, στο Βάπτισμα δεν μπορούσε να μην υπάρχει αναφορά και στην εσχατολογία. Αναφέρει χαρακτηριστικά ο ευαγγελιστής Ιωάννης: «Και έδειξέ μοι ποταμόν ύδατος ζωής λαμπρόν ως κρύσταλλον, εκπορευόμενον εκ του θρόνου του Θεού και του αρνίου. Εν μέσω της πλατείας αυτής και του ποταμού εντεύθεν και εκείθεν ξύλον ζωής, ποιούν καπρούς δώδεκα, κατά μήνα έκαστον αποδιδούν τον καρπόν αυτού, και τα φύλλα του ξύλου εις θεραπείαν των εθνών. Και παν κατάθεμα ουκ έσται έτι• και ο θρόνος του Θεού και του αρνίου εν αυτή έσται, και οι δούλοι αυτού λατρεύσουσιν αυτώ και όψονται το πρόσωπον αυτού, και το όνομα αυτού επί των μετώπων αυτών. Και νυξ ουκ έσται έτι, και ου χρεία λύχνου και φωτός ηλίου, ότι Κύριος ο Θεός φωτιεί αυτούς, και βασιλεύσουσιν εις τους αιώνας των αιώνων» (Αποκάλυψις Ιωάννου, 22, 1-5). Από την αρχή της δημιουργίας όπως αναφέραμε έχουμε έντονη την παρουσία του νερού και είναι συνδεδεμένο με την παρουσία του Αγίου Πνεύματος όμως έχουμε και αργότερα το στοιχείο του νερού με το Βάπτισμα του Ιησού Χριστού, και τη δική μας βάπτιση.

Άραγε η δική μας συμπεριφορά σήμερα έναντι της οικολογίας άφησε το Άγιο Πνεύμα να επιφέρεται πάνω από τη δημιουργία; Η συμπεριφορά μας είναι η κατάλληλη για να μην καταστρέφεται το δημιούργημα του Θεού; Οι κλιματολογικές αλλαγές στις οποίες ο άνθρωπος φέρει μερίδιο ευθύνης, οι ανομβρίες και η καταστροφή του περιβάλλοντος, η μόλυνση, πρέπει να προβληματίσουν τον κάθε ένα από εμάς. Που είναι η παρουσία του Αγίου Πνεύματος σήμερα στο νερό και γενικά στη δημιουργία αφού μολύνουμε συνεχώς το περιβάλλον; Η Εκκλησία επιμένει αλλά η συμπεριφορά του σύγχρονου ανθρώπου

κάνει ακριβώς το αντίθετο. ‘Έχουμε παρέμβαση από τον άνθρωπο στο δημιούργημα του Θεού και αυτή η παρέμβαση φέρει κατακλυσμό προβλημάτων.

Κεντρική φωτο: Ραφαήλ Γεωργιάδης